

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in ponedeljka ob 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Zajetje in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik konsorcijski listi „Edinosti“ — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruga z omejenim prečiščem v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57. Naročnina znaša: Za celo leto . . . . . K 24.— za pol leta . . . . . 12.— za tri mesece . . . . . 6.— Za nedeljsko izdajo za celo leto . . . . . 5-20 za pol leta 2-60

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev. Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov . . . . . mm po 10 vta Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov . . . . . mm po 20 vta Oglasi v tekstu lista do pet vrst . . . . . K 5.— vsaka nadaljna vrsta . . . . . 2.— Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev. Oglase sprejema inšeratni oddelek „Edinosti“. Naročniki in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu. Uprava in inšeratni oddelek se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnohranilnični račun št. 841.652.

Položaj na galiskem in karpatskem bojišču v splošnem neizpremenjen.

Vojni položaj na vzhodu.

DUNAJ, 5. (Cenz.) Z močnimi silami izvršeno rusko protiofenzivo proti Vzhodni Prusiji in preko ozemlja Bobr - Narew, kakor tudi v ozemlju na obeh straneh Wkro, je po bojih zadnjih dni smatrati za ponesrečeno. Kakor se poroča, so bile v tem ozemlju postavljene ruske čete odvzete rezervni armadi, ki se je koncem januarja pričela zbirati pri Varšavi. Napadalna sila teh novo formiranih, več armadnih zborov obsegajočih ruskih armad, je vsled zadnjih zmagovitih bojev nemških čet menda znatno oslABLJENA.

O položaju na srednjem in južnem Poljskem ni nobenih poročil, ki bi govorili o kaki izpremembi situacije. Tudi na liniji Dunajec - Biala je po brezuspešnih ruskih poskusih, da bi pridobili nazaj izgubljene pozicije, nastopil začasno mir. Boji v Goznatih Karpatih se nadaljujejo. Naše čete so obdržale v trdem boju na obeh straneh Cizne - Baligroda osvojene pozicije. V jugovzhodnem delu Galicije položaj še ni razjasnjen. Iz sedanjega splošnega mira se razvijajo najbrže kmalu zopet novi veliki boji. (»Tagespost«.)

S karpatske fronte.

BERLIN, 4. (Cenz.) »Berliner Tagblatt« poroča iz c. kr. vojnega častnikarskega stana: Sedanje stanje odločilnega boja za Karpatje je sledeče: Po umaknitvi iz Bukovine so dirgalci Rusi močne sile v ozemlje pri Nowosielski, da zabiromjo nadaljno prodiranje avstrijskih čet ob rumanski meji. Avstrijska armada si je med tem zagotovila Černovice in zavzele dolino reke Prut s Sniatynom in Kolomejo. Istočasno izvedeni napad preko Jabloniškega prelaza je dospel do Stanislava. Rusi so pred avstrijskimi četami sicer izpraznili to važno oporišče, toda končna odločitev o usodi mesta še ni padla. Za posest mesta in zvezne proge, ki gredo iz Stanislava, je v teku še srđiti boj; Rusi so poslali v boj znatna ojačenja, dočim je na naši strani že zamogla poseči v boj težka artiljerija, ki so jo spravili preko Karpatov. Ker dela ta artiljerija Rusom velike neprijetnosti, so skušali izvesti Rusi za topovske pozicije potom vohunstva. Neki pop je bil pri tem zasačen, ko je hotel zažgati skedenj slame, da bi tako izdal Rusom pozicije naših težkih topov in je bil radi tega na mestu obešen. Dalje proti zapadu so prodrli zavezniki preko Wyszkwowskega prelaza, kjer so Rusi po ojačenju svoje armade istotako prešli in trdovratno protiofenzivo.

V bojih v srednjem delu karpatske fronte so nemške čete močno udeležene. Seveda radi terenskih težkoč ne morejo popolnoma razviti svojih sposobnosti. Od Užoškega prelaza naprej so zopet angažirane avstrijske čete. Ruski letalci na Farmanovih dvokrovnikih so metali na Przemysl bombe in so skušali s streljanjem z montiranimi strojnimi puškami preprečiti zvezo trdnjave z zunanjim svetom. Bombe so napravile v mestu le majhno škodo. Ruski piloti razširjajo sedaj svoje polete na vso karpatsko fronto in so metali bombe celo na avstrijsko zapadno krilo pri Dukelskem prelazu. Avstrijska fronta se nagiba pri Lupkowskem sedlu proti ogrski meji, ki so jo Rusi pri Dukelskem prelazu prekoračili le neznatno. Od zapadno se nahajajočih prelaznih višin se nahaja Alsopagony še v ruskih rokah, dočim gre pri Konieczni naša fronta tik ob meji; tu zavije fronta v severni smeri v zapadno Galicijo. Cesta Muszyna - Floryska - Grybow je sigurna avstrijska posest, četudi so Rusi zopet pokušali prodrti pri Grybowu. BUDIMPEŠTA, 4. (Cenz.) »A Nape-poroča iz Ungvarja: V Karpatih so zopet močni snežni zameti. Tu sneži neprestano noč in dan. Oddelki na snužih razvijajo živahno delovanje.

Zapadno od Užoškega prelaza so od predvčerašnjem zjutraj zopet v teku srđiti boji. V zgornjem toku reke San in pri Cizni grme noč in dan topovi. Izvršili smo tu številne napade na močno utrjene pozicije. Boji še trajajo. Naše stanje je na vsej fronti jako dobro. Posebno srđiti boji so se razvili severno od Cizne.

Z zapadnega bojišča.

PARIZ, 5. (Cenz.) Uradno poročilo, izdano polnoči, pravi: Ob Aisni vlada razgovzodno od St. Eloi, južno od Yperna, napad, ki so ga pa močne angleške sile odbile. Sovražna artiljerija je izstrelila danes zopet 50 granat na mesto Reims. Pri Perthesu in Beau Sejouru, kakor tudi pri Mesnilu, so se vršili srđiti boji. Nemška garda je izvršila srđite napade, ki so jih pa naše čete vzdržale. Pri Bagatelle in Marie Terese so se vršile operacije infanterije, pri čemer so zavzeli Nemci en strelnski jarek, ki smo jim ga pa s pomočjo min zopet izrgali. V Vogezih smo zavzeli pri Chapelottu in pri Cellesu več strelskih jarkov v dolžini 300 metrov.

Vojna Turčije proti trosporazumu.

CARIGRAD, 5. (Kor.) Agence Tel. Milli je izvedela iz Bagdada: Napad, ki so ga — podpirane po dobrovoljcih — uprizorila turške rekognoscijske čete na Chabie, južno od Karne, je bil zelo vpešen. V roke Turkov je padlo številno angleških vjetnikov in ranjencev. Kakor so povedali vjetniki, je imel sovražnik velike izgube.

Boj na morju med Anglijo in Nemčijo.

KODANJ, 5. (Kor.) »Politiken« obrazlojuje, da vseh angleške izjave je v trenutku v tem, da je Anglija odvrnila od sebe javno mnenje Amerike. Z zadnjimi odredbami Angleške da so Nemci v Ameriki dosegli to, po čemer so stremili od začetka vojne. Vse akcije Nemcev v Ameriki so čisto izzvale učinek, ki je bil nasproten temu, kar so namerovali, in to posebno radi njihove oistroti. Sedaj pa se zdi kakor da se je približala možnost, da se je začelo razpoloženje — vsekakor komercialnih in industrijskih krogov — obračati Nemčiji v prilogo. Sedaj treba čakati, kolike pomembnosti bi bilo v takem preobratu.

Boj z letali.

BRUSELJ 5. (Wolfova pisarna.) Neko Zeppelinovo letalo, ki se je včeraj povrnilo z jako vpešnega poizvedovalnega poleta, se je spustilo na zemljo in je naletelo na drevje, da se je pri tem precej poškodovalo, vsled česar je bilo potrebno, da se letalo razloži, kar je z veliko hitrostjo izvršilo možno nekega poveljstva letal. Letalo zložijo zopet skupaj v Nemčiji.

Kitajsko-japonski spor.

LONDON, 5. (Kor.) »Times« javljajo iz Pekinga: Kitajsko - japonska pogajanja so se včeraj nadaljevala. Kitaj je sprejel japonsko zahtevo za podaljšanje najeminskega termina za območje na polotoku Liaotung, vstevši Port Arthur in Dalaji, na 99 let.

Nadvojvoda Fran Salvador v Požunu.

POŽUN, 5. (Kor.) Nadvojvoda Fran Salvador je danes dospel semkaj iz Budimpešte. Ko si je ogledal na kolodvoru krepilno postajo Rdečega križa, se je podal nadvojvoda v mesto kjer je obiskal vojne bolnišnice ter je izrekel vse priznanje na njihovi uzorni uredbi. Popoldne je nadvojvoda dalje potoval.

Ministerjalni naredbi.

DUNAJ, 6. (Kor.) »Wiener Zeitung« objavlja naredbo železniškega ministrstva od 28. februarja 1915 o porabi cesarske naredbe od 16. oktobra 1914, tičeče se izjemnih določb, ki uvažajo olajšave (tudi železniške zgradbe. Po tem naredbo poljedelskega ministrstva v sporazumljenju z ministrstvom za notranje stvari in pravosodja od 3. marca 1915, o obdelovanju neobdelanih zemljišč (ledin).

Občni zbor društva prve avstrijske hranilnice.

DUNAJ, 5. (Kor.) Danes se je vršil občni zbor društva »Prve avstrijske hranilnice«. Poročilo predsednika je konstatiralo, da je bil zavod v minoletem letu vsled vojnih dogodkov izpostavljen rešnim izkušnjam, da pa je po zaslugi izkušnih naprav in državne skrbi za premočnost glavnice sijajno preostal to izkušnjo ter da si je zavod stavljal nalogo, da podpisovanje na vojno posojilo povpspejuje v vsakem pogledu.

Zbor je odobril na to predloge ravnateljstva, ki je med drugim darovalo 150.000 K za dobrodelne namene in 500.000 K za namene vojne pomoči in oskrbe.

Srbi ustrelili 26 makedonskih beguncev.

SOFIJA, 5. (Kor.) »Agence Tel. Bulgare« poroča iz Kistendila, da je v zadnjih dne meseca februarja neka skupina 26 makedonskih vojakov iz vasi okrogja Kočani, ki so hoteli pobegniti na bolgarska tla, mejpotoma zašla in so jo razkrile srbske obmejne straže. Begunci so se udali brez vsacega odpora. Vzlci temu so srbski vojniki begunce zvezali in jih odvedli v vas Kamenila, kjer so jih ustrelili vse od prvega do zadnjega. Listio objavljajo imena žrtev.

Dekoriranje ranjenih vojakov.

GMUNDEN, 5. (Kor.) Povodom dekoriranja ranjenih vojakov - pešcev, ki so mu prisostvovali tudi vojvoda in vojvodinja in princesa Olga Kumberladski, infant in infantinja Alfonz Bourbonski s spremstvom, vsa tu bivačoca aristokracija in generaliteta, je imel dvorni svetnik grof Saalburg nagovor, ki ga je zaključil z nastopnimi besedami do »vojakov: Ko boste kasneje svojim otrokom, otrok otrokom in sodržavljanom pripovedovali o svoji preslavni soudeležbi na teh velikih časih, v katerih nam je domovina — če je to možno — postala še svetelja, pomislite na to: Tisti, ki nas je vodil in čegar slika vedno lebdi pred nami v boju, je bil naš oboževani cesar. Do zadnjega vzdihla se mu hočemo klanjati in klicati iz pristno - avstrijskega srca: Bog ohrani, Bog obvari našega cesarja! Njegovo c. in kr. veličanstvo, naš najvišji vojni gospod naj živi!

Navzoči so se navdušeno pridružili temu živio-klicu na Njegovo veličanstvo!

Angleški parlament.

LONDON, 5. (Kor.) V zgornji zbornici je izjavil lord Greve na neko vprašanje, da upor v Singapore tvori mučen kontrast k lojalnosti in vojevotosti drugih indijskih čet. Med četami 5. indijske pehotne divizije da se je pojavilo neko ljubosumje in prepirljivost — dejstvo, ki je posebno naglašča, ker bi se sicer moglo misliti, da je ta upor v kaki zvezi s sveto vojno. Temu pa ni bilo tako.

Lord Greve je na to podrobno opisal ustajno in je rekel, da ni smeti pozabiti, da je velik del upornega polka ostal lojalen in je podpiral oblasti na vspostavljanju reda. Upor je imel čisto lokalni značaj, je izhajal le iz preprirov v dotičnih polkih in nima nič opraviti z razrednimi in verskimi vprašanji.

LONDON, 5. (Kor.) Z ozirom na to, da je po mednarodnem pravu tistemu, ki je zajel kako trgovsko ladjo, v dolžnosti, da je stavi pred konfiskacijsko sodišče, je stavlil v doljni zbornici Bull vprašanje, ali nameruje angleška vlada ubrati to pot, ko so bile zajete ladje z blagom, ki je dozdnevno določeno za sovražnika, ali prihaja od njega, ali mu pripada. Dalje je vprašal Bull, ali vlada nameruje skloniti konfiskacijsko sodišče, da proglasi tako blago kot »opravičeno zajeto ter izpusti ladje, ako nevtalralci plačajo vozno, a, če vlada ne nameruje tega, kaj misli storiti s takimi tovari in takimi ladjami?

Ministrski predsednik Asuith je odgovoril, da se namen vlade pokaže, ko bodo objavljene naredbe o represalijah proti Nemčiji. V tem trenutku — je rekel minister — ne morem podati nikake določne izjave.

Delavsko gibanje na Angleškem.

LONDON, 5. (Kor.) Kakor poroča »Daily News« se je vršilo v sredo zborovanje Conciliacion Boards združenih premogonovskih distriktov Anglije in Nord Walesa, na katerem so delavci predložili predloge za nov dogovor glede mezde. Zahteva se povišanje najmanje mezde za 5 od sto in najvišje mezde za 7½ od sto. Posvetovanja so se odložila, da morejo posestniki premogovnikov razmišljati o teh predlogih.

LONDON, 4. (Kor.) »Times« poročajo iz Glasgowa: Položaj v Clyde je še vedno jako nezadovoljiv, čeprav so zopet sprejeli delavce. Le odbor štrajkovcev ima vpliva na delavce. Ako bi se proglašila pasivna rezistenca, bi se je sicer brzkone udeležil le del delavcev, ali to bi zadoščalo, da bi zdrževalo vso produkcijo. List dostavlja, da pretveza, češ, da se najjetim ameriskim delavcem plačujejo posebne premije, ni veljavna, kajti isto delo je bilo ponudeno delavcem v Clyde pod boljimi pogoji, a so je delavci odklonili.

ROTTERDAM, 5. (Kor.) Kakor poroča »Nieuwe Rotterdamsche Courrant« iz Londona, je stavka prenaševalcev oglja v Liverpoolu po posredovanju poslanca Okonjora paravnana.

LONDON, 5. (Kor.) Nade, da se štrajk prenaševalcev oglja v Liverpoolu paravnana, so se od včeraj izboljšale. Med tem opravljajo najnujnejše delo dobrovoljni delavci, ki jih je dala »Civile Service League«.

NORDHAMPTON, 4. (Kor.) Pogajanja o zahtevah delavcev črevljarske industrije radi povišanja mezd se vrše. Ker so delodajalci pripravljani dovoliti svojim nameščencem izboljšanje mezde za čas vojne, je nada, da se temu štrajku izognejo.

Certifikati o izvozu blaga iz nevtralnih držav.

LONDON 5. (Kor.) Trgovinski urad naznanja, da se je naredba, po kateri za blago iz Norvegie, Švedske, Danske, Holandske, Švice in Italije, ako njegova vrednost ne presega 25 funtov šterlinov, ne treba certifikatov o nje izvozu, razveljavila. Za blago pa, ki je odšlo pred 8. marcem iz dežele izvora, se ne zahtevajo certifikati.

Sladkorni trg.

PRAGA, 5. (Kor.) Sladkor za takojšnjo dobavo in nov 29.00. Vreme: deževno.

Zveza med operacijami na vzhodnem in zapadnem bojišču.

Vojaški strokovnjak »Neue Freie Presse« piše:

Ze ponovno se je pokazala potreba, da se opozori na neobhodno potrebno zvezo med dogodki na vzhodu in zapadu. V prvi vrsti so tozadevno merodajna politična stališča. Vojaštva ni mogoče tako lahko izpodriniti z odločilnega mesta, dokler govori še orožje. Pojem o notranji in zunanji liniji je bil pred sedanjo vojno še omejen. Splošno se je razumeval pod notr. linijo prostor v sredini kakega bojišča. Zunanjo linijo je obvladoval oni, ki je stal okoli sredine. Toda sedaj moramo računati s kolosalnimi dimenzijami srednje Evrope kot notranje ozemlje na zapadu in vzhodu. Naravnost nepričakovanega pomena so se izkazale železnice, ki dovoljujejo v notranjih krajih tudi največja premikanja čet. Vsled velikanskih razdalj pa je nasprotno zunanje ozemlje se nahajajočim klub brzojavnim in drugim zveznim sredstvom jako otežkočeno dogovarjanje. Okoliščine, ki otežujejo skupno delovanje, so se pomnožile proporcionalno z velikanskimi razdaljami. Vojaštem računna z gotovim načrtom, po katerem naj bi se vršila in si sledila dejanja tako časovno kakor prostorno. Politična stališča se morajo vedno kriti z naziranjem vojaštva. Otdod znani antagonizem, ki ga je stari Blücher označil s tem, da mora meč zopet spravit v red vse, kar je zgrešila diplomacija. V tem oziru nam nudi sedanja vojna marsikaj. V naslednjem hočem poskusiti dokazati zvezo med operacijami na vzhodu in na zapadu.

V Karpatih so se glasom zadnjih poročil našega generalnega štaba pričeli zapadno od Užoškega prelaza novi boji, ki zavzemajo vedno večje dimenzije. Gre tu za posest važnih višin in grebenskih linij. Ob ogrsko-gališki meji se razteza od Lupkowskega sedla (oziroma Mezö-Laborca) velik gorski greben do Užoškega prelaza, z največjimi vzpetinami do 1200 metrov; v Haliczu (1335 m) dosega greben največjo višino. Reka San teče v svojem zgornjem toku paralelno s tem

grebenom in se izliva tu v njo več pritokov. Nasproti glavnega grebena se nahajajo proti severu mnogoštevilne višine ob Sanu. Najvažnejše so: Bukovo brdo, Široki vrh, Polonina Carynska, Polonina Weltlinska, Falowa, Lopenik in Volosan, od katerih so nekatere višje od glavnega grebena. Naš generalni štab poroča o ruskih protinapadih, ki pa so bili odbiti. Govori se o mnogoštevilnih ruskih protinapadih. Pri Cizni so zavzele naše čete neko višino. Cizna se nahaja ob cesti Hlomonna - Szinia - Boligrad ob meji na galiških tleh. V ozemlju Lupkowskega in Užoškega prelaza imamo zaznamovati to-rej važne napredke. Iz večjega obsega bojev se da sklepati, da si stoje tu nasproti tudi močnejše sile.

V vzhodnem delu Gozdnatih Karpatov je nemška armada pod poveljstvom generala Linsingena, ki je deloma pomešana tudi z našimi četami, pričela koncem januarja s prodiranjem v doline Talabor, Nagy Ag, Latorcza in Veca. Skupne operacije armade so zadele na cestah Oekermözü - Toronya in pri Volocz - Vezeršzallasu na močnejšega sovražnika. Operacije, ki so bile na obeh krilih prirejene zelo obširno, so vsled vremena močno trpele. Šele začetkom februarja se je posrečilo zavzeti prelazne višine. Sedaj se nahajajo nemške čete že več tednov v povirju Talaborja, v liniji Wyszkwow, v ozemlju zapadno od Tucle in na grebenu Zwini. Stojte torej najbrže na cesti Vereczke Skole, približno en kilometer od ogrske meje. Nemška poročila govore o ledenomrzlih vetrovih, o 20 stopinjah pod ničlo in o velikanskih težkočah in ovirah. Kljub temu so nemške čete po velikanskih naporih končno premagale vse ovire.

V jugovzhodni Galiciji se vrše na celi fronti srđiti boji. Zdi se, da se vrše sedaj odločilni boji na vsej karpatski fronti, kakor tudi v jugovzhodni Galiciji. Ob Dunajcu in na Rusko-Poljskem se ni zgodilo ničesar bistvenega.

Na naši vzhodni fronti je še precej živahno. Isto velja tudi o nemški vzhodni fronti. Pri Grodnu je položaj neizpremenjen.

Dne 28. februarja se je poročalo, da so severozapadno od Grodna nastopile nove ruske sile, ki pa so bile potisnjene nazaj proti trdnjavi. Dne 1. in 2. marca se Grodno ni omenjalo. Jugovzodno od Avgustostega poskušajo Rusi priti čez Bobr. Pri Praszyszu in pri Myszcincu Rusi polagoma napredujejo, ker so se nemške čete umeknile radi sovražne premoči.

Predvsem v Karpatih in v jugovzhodni Galiciji moramo torej računati z našo ofenzivo, kakor tudi s protiofenzivo nasprotnika. Vsekakor se vrše sedaj v Karpatih odločilni boji. Na liniji Bobr - Narew Njemen so Rusi že par dni v ofenzivi. — Nemci se pripravljajo na protudarce. Rusi so razven na Poljskem in v zapadni Galiciji povsod močno angažirani. Oni nosijo očividno napram svojim zaveznikom na zapadu bremena vojne. Zato je čisto razumljivo, da so prišli za odškodnino sedaj na dan s čisto natančno preciziranimi zahtevami. Vse kaže, da je s temi zahtevami v zvezi sedanji boj v Dardanelah.

Na zapadu je omenjati predvsem le nove napade v Champagni. Francozi obnavljajo svoje naskoke neprestano. Vsekakor računa najbrže Joffre pri teh operacijah na vojaške zahteve in tudi politične oziro. V prvi vrsti se namerava najbrže razbremeniti Ruse. Če je še kaj več, o tem ni mogoče priti na jasno, vendar pa se lahko računa z možnostjo, da mislijo Francozi sedaj čisto resno.

Sličice iz vojne.

Káko je na ruskem Poljskem. Vojni poročevalce »Pester Lloyd«, Ludovik Biro, pripoveduje v svojem listu, kako naše vojaštvo v onem delu ruske Poljske, ki je v naših rokah, upravlja občinske zadeve.

V mestih in večjih krajih, kjer se nahaja urejena občinska uprava, prepričča naše vojaštvo občinske stvari na najliberalnejši način samopravi občinskega zastopstva in občinskega poglavarstva in si pridružuje samo vrhovno nadzorstvo. Druge, posebno po vaseh, kjer ni sposobnih in zaposeljivih občinskih organov, pa poverja vojaška uprava upravo občine vojaškim osebam, ki se ravno nahajajo tamkaj. Tako sta v neki vasi, kjer sta bila poleg nekaj pešcev tudi dva častnika brzojavnega polka, ker je bila tamkaj brzojavna postaja, ta dva predstavljala vojaško oblast. Kjer pa naše vojaštvo ni nastanjeno, a vendar ni za občinsko upravo sposobnega človeka, se pa ti posli poverjajo kakemu podčastniku. Tako je na primer v neki vasi nameščen za občinskega upravitelja neki češki narednik, ki se je tamkaj

v najkrajšem času izpremenil v imenitnega občinskega načelnika. V nekaterih krajih se vodi občinska uprava v popolnoma patriarhalnem smislu. Tako so v neki maljni vasi, nekje med Varto in Pillico, kjer je glavni stan naše divizije, vsi občinski posli v rokah našega podmaršala barona Lütendorffa in je zelo prijazno videti, kako že na vse zgodaj cela gruča poljskih kmetičev, prosilcev, obkroža podmaršala, ko stopi na cesto. Ljudje prihajajo k njemu z velikim zaupanjem, ker jim res tudi izpolnjuje vsako željo, če jo je mogoče. Večina ljudi prosi za delo. Te pošilja podmaršal na stavbo cest. Namesto plače dobivajo drva, ki jih ali sami potrebujejo, ali pa prodajajo po dobrih cenah. Srečni so, če dobe ta drva, a mi jih jemljemo iz carskih gozdov Seveda pa je med prosilci tudi takih, ki ne iščejo dela, temveč druge stvari; kako koncesijo ali podporo, ali tudi kruha, da ne poginejo lakote. Kjer se samo more, se usliši vsaka prošnja. Podmaršal baron Lütendorff je tudi odredil, da morajo naši vojaški zdravniki od časa do časa obiskovati vse hiše v vasi in da se dajo bolnikom zdravila zastonj. Prihajajo pa tudi taki prosilci, ki iščejo pravice. Kar se tiče sodstva, je treba pripomniti, da izpočetka odnosi med našimi vojniki in prebivalstvom niso bili ravno prijateljski. Potem so se pa počasi sprijaznili in so se začeli razumevati. Tu di naši vojniki in poljska dekleta so se začeli razumevati. Prve dni nekako pa se je dogodilo, da se je neki poljski kmet zelo ogorčen oglašal pri podmaršalu. Tiščalo ga je dvoje: prvič so mu proti vsej pravici vzeli konja, drugič pa mu je neki vojak . . . posilil hčer. Podmaršal je pretehtal obe pritožbi in obe ste bili zelo resni. Posebno pritožba št. 2 se je tikala zelo težkega prestopka, ki se v naši armadi kaznuje zelo strogo. Pa se j začela sodna razprava.

Stvar glede konja je bila urejena kmalu. Kmet je imel prav. Podmaršal mu je rekel, da zopet dobi svoje kljuse. Ko je pogledal kmetič skozi okna, je mogel videti, da so mu v resnici že gnali konja v njegov hlev.

Kmetičev obraz se je razjasnil in srečen smešek mu je zaigral po njem. Tdaj pa je podmaršal prešel na drugo tožbo, da tudi o njej izreče svojo sodbo. Ta slučaj je bil težji nego oni s konjem. Pravica bi morala zadeti obtožena, ki pa je bil drugače dober vojak. Čakala ga je težka kazen. Obtoženec je bil navzoč, »corpus delicti« in obenem glavna priča tudi. Prišel je s seboj oče.

— Pridi semkaj, dete moje! Kako se je torej dogodila ta stvar?

Dekle je stopilo bližje, povešenih oči, in je pripovedovalo: Da, tako je bilo, vojak jo je po silo . . . po silo poljubil.

— Po silo? Him, hm! Torej res po silo? Jezno in strogo karajoče je pokimal podmaršal z glavo. Dekle pa je nekoliko dvignilo oči in odgovorilo:

— Da, po silo, ali . . .

— Kaj, ali?

Dekle je zardelo in nadaljevalo:

— Ali drugič je bilo že iz ljubezni! Strogo generalovo lice se je nasmejnulo, dekle je povedilo oči, a srečni oči, ki je komaj čakal, da bi zopet videl svojega konjiča, je uvidel, da je čas za umaknitev tožbe št. 2. Tožbo je tudi v resnici u-meknil in vsi so bili zadovoljni.

Razne politične vesti.

Dardanele in vprašanje ravnotežja v Sredozemskem morju. »Neue Freie Presse« piše, razpravljajoč o političnem pomenu akcije pred Dardanelami: Med dogodke, ki so za nevtralnne evropske države vsekakor najvažnejšega pomena, spada v vrsti izjava ruskega zunanjega ministra Sazonovega o ciljih ruske vojne proti Turčiji. Vtis debate v dumi je bil podkrepil sedaj tudi že v vidnih obrisi med triplecentno dogovorjenega načrta glede razdelitve Turčije in pa z dejstvom, da v prvi vrsti izjava ruskega vnajnega mitro rusko akcijo. Bombardiranje dardanelskih fortov naj bi bil prvi korak k uničenju turškega cesarstva. Rusko gospodarstvo v Crnem morju, v Carigradu in v Dardanelah bi predstavljalo tako velikanski dogodek, da bi se ga zamoglo prištevati med najtežje posledice sedanje svetovne vojne. Če bi se pritiska, ki ga izvršuje Rusija že sedaj na celino, pridružil še vpliv ruskega brodograd v Sredozemskem morju, potem bi bile vse obrežne države Crnega morja in sploh vse evropske države postavljene pred dejstvo, ki gotovo ne bo brez dalekosežnega pomena. Železni ruski pritisk bi prisilil evropske države, da se grupirajo brez ozira na želje, razpoloženje in preteklost. Kajti sovraštvo, ki je goji sedanji angleški zunanji minister, sir Edward Grey, proti Nemčiji, omogočuje Rusiji, da si pribori to, kar je imenoval stari car Nikolaj I. svoj hišni ključ. Prihod Rusije v Sredozemsko morje bi pomenil vsekakor popoln preobrat v evropski politiki. V primeri s sedanjimi načrti tropsporazuma je vse, kar še druzega vznemirja nevtralne države, postranska stvar. Car postavi armado in mi smo ravno te dni doživeli, da so se po strahovitem porazu pri Mazurskih jezerih na isti meji zbrale zopet nove sile, o katerih pravi poročilo nemškega generalnega štaba, da so v premoči. Predstavljamo si enak pritisk v Crnem morju in če si predstavljamo, da ojačuje pritisk na morju še pritisk s kopnega, potem pač mora priti vsakdo do prepričanja, da bodo nevtralne države vsled politične in vojaške gorostastnosti, ki ogroža posamezne države še bolj kakor zvezni državi Nemčiji in Avstriji prisiljene, da popolnoma izpremenijo svojo politiko. Kajti

o nevtraliteti v političnem smislu, se po bombardiranju Dardanel, po odkriti izjavi o pravih ciljih ruske politike in njihovem podpiranju od strani zapadnih evropskih držav, ne more več govoriti resno. Poleg velikega ruskega brodograd Francije in Anglije, mora prenehati vsaka dejanska neodvisnost obrežnih držav Crnega morja in Sredozemskega morja.

Velika zarota na Bolgarskem? Carigranski »Tanin« prinaša na uvodnem mestu dopis iz Sofije, ki je napisan na podlagi posebnih informacij in se tiče posledic zadnjega atentata v glavnem mestu Bolgarske. V dopisu je rečeno, da je že dosedanja preiskava ugotovila, da gre za veliko politično zaroto, ki bo igrala na Balkanu isto vlogo, kakor jo je v Evropi krovpreletje v Sarajevu. Dasi je sofijskim listom prepovedano pisati o tem atentatu, vendar postaja vedno jasnejše, da je zločinska ruska roka igrala vlogo v tem krovpreletju. Poslednje dni so prijeli več ruskih, srbskih in grških državljanov.

Obenem opozarja turški list na gotove vojaške priprave na Bolgarskem in na Grškem, ki se sicer uradno označajo kot priprave za vojaške vaje, v resnici pa dokazujejo, da se v glavnih mestih Balkana s skrbjo gleda na razvoj stvari. »Tanin« misli, da atentat v Sofiji, ki se označa kot atentat na bolgarsko samostojnost, ne ostane brez posledic. — Vse te vesti treba seveda sprejemati s primerno rezervo že radi vira, iz katerega prihajajo. Posebno pa še zato, da drugi evropski listi ne prinašajo takih razburljivih vesti.

Vojna in skladatelj Puccini. Slavni komponist Giacomo Puccini je bil pisal v decembru tajniku nemškega gledališkega društva, odvetniku Arturu Wolfu v Berlinu, da ni res, da bi bil tudi on podpisal izjavo proti Nemčiji, ko se vendar njegova dela uprizarjajo na vseh nemških odrih. To izjavo Puccinijevo so seveda nemški listi ponatisnili z velikim zadovoljstvom. Istotako naravno pa je, da je izzvalo v francoskih listih to veliko jezo. Napadali so silno Puccinija, kar pa je tako delovalo nani, da je sedaj brzojavil piskemu »Journalu«, da je ono njegovo pismo apokrižno. Seveda je sedaj zopet zamera v Nemčiji, a list »Deutsche Bühne« je odgovoril Pucciniju s tem, da je prinesel faksimile spornega pisma. Sedaj vidi Puccini, kako težko je sedeti — na dveh stolihi.

Cirilica v Bosni Hercegovini. Kakor javlja »Hrvatska« iz Sarajeva, izide v kratkem naredba o odstranjenju cirilice iz vseh javnih bos.-herc. uradov. Dosedaj je imela cirilica zakonito zajamčeno enakopravnost z latinico.

Izmenjava kaznjencev in ognjancev med Avstrijo in Italijo. Doselej sta naša država in Italija pošiljali kaznjence in izgnane osebe na avstrijsko-italijansko mejo in sicer do mostu med Bračanom in Sv. Ivanom Manzanskim, kjer se je spremstvo menjalo, oziroma sprejemalo državljane svoje države. Odslej se bodo pošiljali ti ljudje po železnici, in sicer v celičnem vozu, do postajališča na železniškem mestu čez hudournik Judrio pri Korminu. Tu bodo naši orožniki, oziroma italijanski karabinjerji izročali in sprejemali te osebe. Za časa, ko bo čakati na nasprotni vlak, dobi spremstvo zaveze v bližnji baraki italijanske finančne straže. To menjavanje se bo vršilo vsakih pet dni, to je 4., 9., 14., 19., 24., 19. in 31. vsakega meseca. V mesecih, ki imajo le 30 dni, odpade zadnja izmenjava, oziroma v februarju eventuelno zadnji dve.

Domače vesti.

Dunajski državni pravdnik proti oduštvu z moka. Dunajski državni pravdnik je poslal vsem večjim kupovalcem moke njegovega okoliša dopis, ki slove: Glasom obvestil, ki jih je dobilo državno pravdnništvo, se ogrski mlinci in mokaški ter njihovi tukajšnji zastopniki ne drže določenih najvišjih cen in zahtevajo še večje, očitno pretirane cene. Eno sredstvo, se ogniti najvišjim cenam, je to, da računajo za vreče jako veliko, baje celo 550 K pri vagonu, in dodevajo dostavek, da mlin ni dolžan te vreče nazaj vzeti. Dalje se je zgodilo, da so zaračunali za posojenje vreč in za vrvico, s katero se vreče zavežejo, po 6 K. Tudi se je vdomatila navada, da veleagenti pošiljajo kupce k malim agentom, ki si izgovore za dobavo moke izredno visoke provizije. Moka se sicer da po maksimalni ceni, a s cenami za vreče in s provizijo se dejanski podražji moka daleč čez maksimalno ceno. Primerja se dalje, da se kupca bele moke prisili, kupiti večjo množino črne moke, ki jo potem mlin za nižjo cenno nazaj vzame, tako, da je pri beli moki

maksimalna cena zopet znatno prekoračena. Končno se tudi dogaja, da se pač postavi v račun določna vrsta bele moke, kupec pa dobi slabjšo vrsto, ki je časih pomešana celo z otrobi. Zato pozivlja državno pravdnništvo, naj se mu vsi taki slučajji naznanijo.

Zalogo usnja in usnjarskih potrebščin bo treba, kakor določa ravnokar izdana ministerijalna naredba, naznaniiti oblasti.

Ženski kronski fond za invalide. Novo misel so raznesli listi in številni plakati v najširšo javnost: ženske se obračajo do žensk s prošnjo: »Vsaka žena in vsako deklet naj daruje eno krono za ženski kronski fond!« Razmerno mala je ta žrtve, ki se zahteva od njih, ali velik je smisel skupnosti, popolno izpoznanje medsebojnih obveznosti vseh za vse, ki se pričakuje od njih: da se nobena ne izključuje, ne stara žena, ne mlado deklet, ne bogati, ne skromno sitnirani. To je smisel te prošnje. Le, če se tako umeva, bo delo poedinca v mogočno delo skupnosti. Srečna misel je bilo to urada za vojno oskrbo, da se vse ženske pritegnijo kot pomočnice k najzvišenejši, preko vojne sezajoči skrbi; in srečna misel je bila, da se dar, ki se zahteva od žensk, ne stopnjuje, ampak da se je reko: Dajte po eno krono — enoto, iz katere se nabere mogočna množina. Oklic žensk ženskam ne ostane brez odziva: mnogotisoč enak dar, za katerim se skrivajo mnoge razvrstive po stopnjah omike, ljubezni, dobrote in skrbi, bo temeljna podlaga, na kateri se zgradi mogočno poslopje skrbi za invalide — močno dovolj, da preživi tudi desetletja, da potreba pomoči ne ugasne poprej, nego zmnožnost pomočnika. Da se darovateljicam pride nasproti, bodo v večini tobakarn in mnogih prodajalnih izložena uradna potrdila, ki se bodo dobivala proti vplačilu ene krone.

Kaznovani trgovci na Reki radi prekoračenja maksimalnih cen. Na Reki so bili radi prekoračenja maksimalnih cen obsojeni: trgovec Mavricij Fürst na mesec dni zapora in 600 K globe; trgovec David Zacher na 15 dnij zapora in 300 K globe, in trgovec Muth na 5 dni zapora in 100 K globe.

Mlekarstvo na Kranjskem v l. 1912. V izvetstvu poljedelskega ministrstva o stanju mlekarstva l. 1912 v posameznih kronovinah je omenjeno glede Kranjske med drugim: »Na Kranjskem obstoji 60 mlekarških zadrug in 27 planinskih mlekaršarn ter okoli 15 večjih zasebnih mlekaršarn, skupaj nad 100 mlekarških obratov. Zadrugne mlekarne so v tem letu pridrale nad 11 milijonov litrov mleka, t. j. za en milijon več nego v prejšnjem letu; planinske mlekarne so predelale okoli četrtino milijona in zasebne mlekarne okoli 2 milijona litrov mleka. Mora se domnevati, da se je v vseh teh obratih pridralo okoli 14 milijonov litrov mleka v l. 1912. V tem letu se je razdužilo nekaj malih mlekarških zadrug, poglavito zaradi tega, ker so bile živalske cene zelo visoke in je kmetom bolj ugajalo živino rediti kakor pa baviti se z mlekarstvom. Od obstoječih zadrug jih je 85% popolnoma brez dolgov in imajo poleg tega lepo urejene mlekarne in nekatere celo znatne rezerve. Velike težave povzročajo še vedno mlekarško osebje, kateremu manjka deloma smisel za snažnost in red, deloma so mu mlekarška dela pretežavna. Pri mnogih mlekaršarnah je tudi težko dobiti sposobnih ljudi za vodstvo takega podjetja. Na Notranjskem in deloma tudi na Gorenjskem se mleko »in natura« prodaja v jadransko obrežna mesta. Več nego polovica vsega mleka se na ta način vnovči kar najboljše. Zaradi velike vročine v poletju morajo biti mlekarne posebno dobro preskrbljene z ledom ali hladilnimi napravami. Z malimi izjemami se morejo te naprave na Kranjskem imenovati v-zorne. Mekarne imajo večinoma hladilne stroje za hlajenje z ogljeno kislino, manjše pa si pomagajo z naravnim ledom in pasteriziranjem (pri 85 stopnjah celzija se mleko takoj shladi na 2-3 stopnje). Vedno bolj pa opuščajo hlajenje z ledom in se oprijemljejo hlajenja z ogljeno kislino, ker ledu dostikrat ni dobiti. Izdelovanje masla zavzema drugo mesto v uporabi mleka. Posneto mleko se porablja potem za prašiče. Smetana se večinoma pasterizira in okisa s čistimi kulturami. Na zadnjem mestu stoji izdelovanje sira, ki je razširjeno le v goratih krajih in planinah. Sir se dela v hlebihi po 10 do 40 kilogramov in se večinoma porablja doma v deželi. Na nanoškem hribovju se izdeluje poseben ovčji sir, ki je zlasti priljubljen v Trstu. Sirovo maslo se po dobrih cenah lahko prodaja v južne pokrajine in kopaljšča ob jadranskem morju. Mleko se plačuje še večinoma po teži; le v nekaterih malarnah ga plačujejo po tolsti. V mlekaršarnah, kjer se mleko sveže prodaja, so ga članom plačevali po 14 do 16 vin. za kilogram, v nekaterih še več. Če se izdeluje sirovo maslo, dobivajo člani 12-14 v. ali za tolstični odstotek 3.3 v; pri siru 13 do 14 v. Mlekarne morejo svoje izdelke prodajati po dokaj ugodnih cenah. Na licu mesta v mlekaršni se prodaja mleko po 18-20 vin., sirovo maslo po K 3.20-3.40, tolsti sir po K 1.70 do 2.—, napol tolsti po K 1.20-1.30. V jeseni tega leta se je sirovo maslo težje prodajalo.

Točne ure prodaja
Emilio Müller
najuglednejša in najstarejša prodajalnica ur v Trstu, ulica S. Antonio (vokal ulice S. Nicolò)
Velika izbora
veržic, zlatih, srebrnih, kakor tudi stenskih ur vsake vrste i. t. d.
Ustanovljena l. 1889.

Dr. HORVATH
TRST, CORSO ŠT. 17
Specijalist za KOŽNE in SPOLNE BOLEZNI
ŠIBKOST in NERVOZNOST
za BOLEZNI v NOGAH in SKLEPIH.
Sprejema od 11-1 pop. in 3-6 zvečer
ob nedeljah od 10-1.

Dr. PEČNIK
Dr. PETSCHNIGG
TRST, VIA S. CATERINA ŠTEV. 1.
Zdravnik za notranje (splošne) bolezni
8-9 in 2-3 in specijalist za kožne in
vodne (spolne) bolezni: 11½-1 in 7-7½

D. KORSANO
Specijalist za sifilitične in kožne bolezni
Ima svoj ambulaterij
v Trstu, v ul. S. Lazzaro št. 17, I.
(Palazzo Diana)
Za cerkvijo Sv. Antona novega.
Sprejema od 12. do 1: in od 6 do 7 pop.
ženske od 5 do 6 popoldne.

TISKARNA EDINOST
Telef. 11-57 TRST Telef. 11-57
ul. sv. Frančiška As. 20
Izvršuje tiskarska dela v najmodernejšem slogu, bodisi v priprostem ali večbarvnem tisku in po zmerljivih cenah. - Vizitnice, vabila, memorandum, zavitke, dopisnice, okrožnice, pisnični papir, irgovske cenike itd. P. n. naročnikom ugodno: v izvršenjem naročila . . . v najkrajšem času . . .

Splošna hranilnica v Trstu
PUPILARHOVAREN ZAVOD pri katerem vlagajo c. k. sodišča denar mladoletn. otrok
HRANILNE VLOGE se obrestu-4%, obresti se pripisujejo k jejo po glavnici dvakrat na leto.
IZPLAČILA hranilnih vlog se izvršujejo redno brez ozira na določbe moratorija; zneski do 500 kron se izplačujejo brez odpovedanega roka, zneski od 500 do 2000 kron po tridnevni, zneski nad 2000 kron po petdnevni odpovedi.
POSJILA NA NEPREMIČNINE se dovoljujejo tudi v sedanjem času in sicer po 6%, z amortizacijo po dogovoru.
Uradi v ul. Torre Bianca 41. - Uradne ure: 9-12
TELEFON 21-01.

UMBERTO COMICI
zaloga stavbinskega materijala.
Tovarna cementnih plošč in cevi.
TRST, Campo S. Giacomo 11 in V. Concordia 1
(Zadaj cerkve Sv. Nikolò)
V zalogi vedno novo dospelo blago.
Cene zmerne. Postrežba točna.

ZDRAVNIK
Med. Dr. Karol Perničič
ordinira od 11-1 pop.
Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti Dreherjeve pivovarne).

Dnevnik „Edinost“ v Trstu
je izdal in založil naslednje knjige:
1. »VOHUN«. Spisal I. F. Cooper. — Cena K 1.60.
2. »TRI POVESTI GRFA LEVA TOLSTEGA«. — Cena 80 vin.
3. »KAZAK«. Spisal L. N. Tolstoj. Poslovenil Josip Knaflič. — Cena K 1.60.
4. »PRVA LJUBEZEN«. Spisal I. Sjergjevič Turgienjev. Poslovenil dr. Gustav Gregorin. — Cena 1 K.
5. »POLJUB«. Povest izvorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světa. Poslovenil F. P. — Cena 80 vin.
6. »BESEDA O SLOVANSKEM OBREDNEM JEZIKU PRI KATOL. JUGO-SLOVANI«. (Malo odgovora na škofa Nagla poslovno pastirsko pismo v pouk slov. ljudstvu.) — Cena 80 vin.
7. »IGRALEC«. Roman iz spominov mladeniča. Ruski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K. — Cena K 1.60.
8. »JURKICA AGIČEVA«. Spisal Ksaver Sandor-Gjalski. Prevel F. Orel. Cena K 2.—.
9. »UDOVICA«. Povest iz 18. stoletja. Napisal I. E. Tomič Poslovenil Stefan Klavž. Cena K 1.60.
10. »JUG«. Historičen roman. Spisal Prokop Chocholoušek. Poslovenil H. V. Cena K 3.—.
11. »VITEZ IZ RDECE HIŠE«. (Le Chevalier de Maisin rouge.) Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleks. Dumas star. Prevel Ferdo Perhavec. — Cena K 2.50.

Zaloga tu in inozemskih vin, špirta, likerjev in razprodaja na drobno in debelo
Jakob Perhac
Trst, Via delle Acque št. 6
(Nasproti Café Centrale).
Velik izbor francoskega šampanjca, peničih dezer-tih italijanskih in avstro-ogorskih vin. Bordeaux, Burgund, renskih vin, Musella in Chianti. Rum, konjak, razna znanja ter posebni pristojni proizvodi silovcev in brijavcev. Izdelki l. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Razpošila se po povzetju. Ceniki na zahtevo in franco. Razprodaja od pol litra naprej.

Oglase, poslana, osmrtnice in vsa naznanila je pošiljati »Inseratnemu oddelku« »Edinosti«, Trst, ulica Sv. Frančiška št. 29.

UMETNI ZOBJE
PLOMBIRANJE ZOBOV.
IZDIRANJE ZOBOV
: BREZ BOLEČINE :
Dr. J. ČERMÁK V. TUSCHER
ZOBOZDRAV. TRST KONC. ZOBNI
TEHNIK
ULICA CASERMA, 13 II. nad.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“
registrovana zadruga z omejenim poroštvom
TRST - Piazza della Caserma št. 2, I. nad. - TRST
(v lastni palači) vhod po glavnih stopnjah.
POSJILA DAJE za vknjižbo 5 1/2%, na menice po 6%, na zaveze in amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.
ESKOMPTUJE TRGOVSKE MENICE.
HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po 4 1/2%. Večje stalne vloge in vloge na tek. račun po dogovoru. Rentni davek plačuje zavarovaln. - Vloga se lahko po eno krono. - ODDAJA DOMAČE BANALNICE (HRANILNE PUŠICE).
Poštno hranilnični račun 16.004. TEGEFON št. 952
Ima varnostno celico (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varno proti vnetju in požaru, urejeno po najnovejšem načinu ter jo oddaja strankam v najem po najnižjih cenah.
STANJE VLOG NAD 10 MILIJONOV KRON.
Uradne ure: od 9 do 12 dopold. in od 3 do 5 popold. Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah